

Krauskopf, Josef

*9. března 1854 Lhenice čp. 119 „Pavelků“ (staré čp. 99), † 29. října 1937 Praha, středoškolský pedagog, přírodovědec, florista, taxonom a fytogeograf vyšších rostlin, člen České botanické společnosti, založené r. 1912.

Rodiče: Otec František Krauskopf, majitel hospodářství ve Svojnících 7, syn Václava Krauskopfa sedláka tamtéž a Marie roz. Brichové z Hracholusk. Matka: Marie dc. Josefa Gregory, souseda a mistra ševcovského ze Lhenic 119 (staré čp. 99) a Kateřiny, dcery Martina Kleina, mlynáře z Forkovského mlýna pod vsí Královice čp. 12.

Po studiích na reálném gymnáziu v Písku a učitelském ústavu v Soběslavi nechal srdce na Mladoboleslavsku, ale na rodné Lhenice v jihočeském Předšumaví nezapomínal. Trávil tu téměř každé letní prázdniny a poznatky z floristického výzkumu svého kraje publikoval pod názvem „Příspěvek ke květeně jižního Pošumaví“ v odborném časopisu Věda přírodní, a to postupně v roce 1926, 1927, 1929.

Za vyhledání Krauskopfovy portrétní fotografie vděčím vlídné vstřícnosti pana PhDr. Lud'ka Beneše, ředitele Muzea Mladoboleslava, které pečuje o část dokladů vztahujících se k badatelovu působení v tomto kraji.

Ke snímku sdělil v roce 2003 i důležité podrobnosti:

„Josef Krauskopf u nás působil jako definitivní učitel na měšťanské dívčí škole (matematika a přírodopis). V letech 1891 - 1905 byl ředitelem měšťanské školy v Lysé nad Labem, kde organizoval hudební život a vedl pěvecký spolek. Pak se jako ředitel měšťanky vrátil do Mladé Boleslavi, r. 1919 odešel na odpočinek a zbytek života strávil v Praze Strašnicích, kde zemřel. Od mládí se zajímal o botaniku a entomologii, shromáždil rozsáhlé sbírky motýlů, brouků a hmyzu a také velké množství herbářů. Jeho preparáty získaly řadu ocenění. Využívaly je jednak školy, ve kterých působil a rovněž jím založený místní Přírodovědecký klub. Pro školní výuku také vyráběl modely hub a různé biologické scény (např. "na mrtvém ptáku").“

Pan ředitel Josef Krauskopf v Mladé Boleslavi a okolí uspořádal desítky přednášek, naučných vycházek a exkurzí pro mládež i přátele z městského Přírodovědného klubu. Velmi se také věnoval hudbě, ovlivněn v mládí přátelstvím s hudebním skladatelem, sbormistrem a učitelem Františkem Hruškou. Sám hrál na violu v několika komorních souborech. Byl spoluzakladatelem a dirigentem mladoboleslavského filharmonického družstva a se svými žáky připravil také několik divadelních představení. Jeho fotografii v muzejních sbírkách bohužel nemáme, ale naskenovali jsme pro vás portrét z vlastivědného sborníku Boleslavan.“

Herbáře - sbírky vysušených lisovaných rostlin bývaly běžnou pracovní pomůckou lékařů a přírodovědců už v 16. století, např. Jana Černého v roce 1517, nebo známějšího P. A. Mattioliho Léta páně 1565. Nejstarším českým herbářem dodnes zachovaným v pražském Národním muzeu je sbírka J. F. Bečkovského z řádu křížovníků s červenou hvězdou, zakládaná po roce 1684. Téměř celé botanické bohatství naší země mohli Češi poprvé přehlédnout přesně v roce 1819, v knize bratří Preslů nazvané „Flora Čechica - Květena česká.“

Další velký podíl na floristickém výzkumu naší vlasti měla celá řada jednotlivců, věnujících této práci nesmírné úsilí v rámci České botanické společnosti, založené roku 1912. Mezi jmény osobností zaznamenaných u nálezů, sběru a popisu rostlin domácí květeny jižních Čech a Šumavy jsou nejen hrabě Kašpar Sternberg, RNDr. Cyril Purkyně - vnuk Jana Evangelisty Purkyně, prof. H. Schreiber z Volar, nebo ředitel měšťanky v Netolicích Rudolf Hampl (1860 - 1925), ale také dva rodáci ze Lhenic - prof. dr. Regina Míčková, která pracovala pro Městské muzeum ve vzdáleném Českém Těšíně a pedagog **Josef Krauskopf**.

Prameny a literatura: Záznam o narození: Státní oblastní archiv v Třeboni. Sbírká matrik Jihočeského kraje: Římskokatolický farní úřad Lhenice, kniha 4, N 1837-1877, s. 235-236, snímek 118.

V. Chán - J. Lukáš: Příspěvek ke květeně prachatické části Předšumaví. Sborník Jihočeského muzea, České Budějovice, Přírodní vědy, 8, s. 219 - 57, 1968.

Č. Novotný: Z minulosti pojizerské floristiky. Mladoboleslavské muzeum, sborník s. 6 - 11, 1960.

V. Chán: Josef Krauskopf - význačný český florista. Sborník Jihočeského muzea, České Budějovice. Přírodní vědy, 14, s. 111 - 112, 1974. Text níže v příloze.

I. Klášterský - A. Hrabětová - J. Duda: Botanikové na českém a moravskoslezském území od nejstarších dob. Zprávy Československé společnosti pro dějiny věd a techniky, č. 14 - 15, Praha 1970.

M. Trnka: Botanik Josef Krauskopf (1854 - 1937). Lhenický zpravodaj, ročník 21, č. 10, říjen 2003.

Dr. Václav Chán: Josef Krauskopf - význačný český florista

Josef Krauskopf se narodil 9. března 1854 ve Lhenicích, kde měli jeho rodiče menší hospodářství spojené s hostinstvím. Po ukončení obecné školy, kterou navštěvoval z počátku v Lomci u Vodňan, později v Chelčicích a Vodňanech, odchází na tehdejší vyšší reální školu do Písku. Pro nebezpečnou oční chorobu přerušil v šesté třídě školu a studoval později na českém polytechnickém ústavu v Praze na oddělení pro technickou lučbu.

Zde se stává žákem dr. A. Friče, se kterým spolupracuje i v pozdějších letech. Hospodářská krize, která v té době zasáhla průmysl, ohrozila i budoucnost studentů technických škol. Josef Krauskopf přerušil studium a rozhodl se věnovat učitelství. V r. 1874 vykonal zkoušku způsobilosti k vyučování na školách obecných na tehdejším c. k. ústavu ku vzdělávání učitelů v Soběslavi a v roce 1875 v Olomouci zkoušku způsobilosti k vyučování matematiky, přírodopisu a přírodopisu na obecných školách národních jakož i na školách občanských.

Prvým působištěm suplujícího učitele J. Krauskopfa se stává r. 1874 měšťanská škola v Chrudimi. V roce 1876 je ustanoven učitelem na měšťanské škole v Mladé Boleslavi, v roce 1891 přeložen na nově zřízenou školu měšťanskou v Lysé nad Labem a ustanoven jejím prvním ředitelem. V roce 1905 se vrací zpět do Mladé Boleslavi jako ředitel měšťanské a s ní spojené obecné školy. V této funkci setrval J. Krauskopf až do roku 1919, kdy po 45 letech záslužné učitelské práce odešel do výslužby a přestěhoval se do Prahy. Dne 29. října 1937 v Praze zemřel a byl pohřben na Vinohradském hřbitově.

Na všech působištích si J. Krauskopf pečlivě všímal místní květeny. Nálezy rostlin z okolí Mladé Boleslavi a Lhenic dodal botanikovi J. Rohlenovi, který je zahrnul do svých *Příspěvků k floristickému výzkumu Čech*.

S Rohlenou se seznámil již za pobytu v Lysé nad Labem, kde učili na stejné škole. V roce 1924 publikoval Josef Krauskopf ve *Vědě přírodní* článek, týkající se zajímavé botanické lokality Radouč u Mladé Boleslavi. V téže časopise v roce 1926 a 1927 uveřejnil obsáhlý *Příspěvek ke květeně jižního Pošumaví*, v roce 1929 doplněný ještě dodatkem. Do příspěvku zahrnul nálezy rostlin z okolí rodných Lhenic, kam jezdil na letní pobyt. Lišejníků mladoboleslavského okolí se týká práce z roku 1930 otištěná ve vlastivědném sborníku *Boleslavan*. Dokladový materiál k nálezům J. Krauskopfa je uložen v herbářích Katedry botaniky přírodovědecké fakulty University Karlovy v Praze. Některé jeho nálezy z okolí Lhenic ověřili v poslední době Chán a Lukáš (1968).

Josef Krauskopf byl vynikajícím pedagogem. Na všech školách, kde působil, obohacoval školní sbírky učebními pomůckami z oboru přírodních věd, zejména řadou vlastních herbářů. Za tuto činnost obdržel řadu čestných uznání a diplomů. Byl však činný i ve spolkovém životě. Jako člen přírodovědeckého odboru při mladoboleslavském muzeu nashromáždil a vzorně upravil muzejní přírodovědecké sbírky. Dovedl nadchnout k intenzivní práci všechny členy odboru, jak uvádí Č. Novotný v článku *Z minulosti pojizerské floristiky* v r. 1960. Byl starostou pěveckého spolku Boleslavan. Zájem o hudbu Krauskopfa zavedl i na kůr mladoboleslavského kostela, kde se seznámil s hudebním skladatelem Antonínem Dvořákem. Činnost Josefa Krauskopfa, význačného českého botanika, byla bohatá a všestranná. Pro výzkum flóry jižních Čech jsou důležité všechny jeho výše uvedené práce.

Obrázky: Vlevo obálka sborníku Zprávy Čs, společnosti pro dějiny věd a techniky, v němž je Josef Krauskopf uveden na stránce 114, vpravo Luční porosty nás inspirují více než 500 let. Albrecht Dürer: „Velký drn“ kvaš a akvarel na papíře z roku 1503, 410 x 315 mm. Reprodkce ze sbírky galerie umění Albertina, Vídeň.